

РЕШЕНИЕ (ОВППС) 2023/387 НА СЪВЕТА**от 20 февруари 2023 година****в подкрепа на глобален механизъм за докладване относно незаконни конвенционални оръжия и боеприпаси за тях с цел намаляване на риска от отклоняването и незаконния им трансфер („iTrace V“)**

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за Европейския съюз, и по-специално член 28, параграф 1 и член 31, параграф 1 от него,

като взе предвид предложението на върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност,

като има предвид, че:

- (1) В Глобалната стратегия на ЕС от 2016 г. за външната политика и политика на сигурност на Европейския съюз („Глобалната стратегия на ЕС“) се изтъква, че Съюзът ще утвърждава мира и ще гарантира сигурността на своите граждани и своята територия и ще увеличи приноса си за колективната сигурност. В нея също така се заявява категорична подкрепа за пълното прилагане и спазването на договорите и режимите за многостранно разоръжаване, неразпространение и контрол над оръжията и се призовава за „трансгранично проследяване на оръжията“, като се отчита, че сигурността на Европа зависи от по-добрите и съвместни оценки на вътрешните и външните заплахи и предизвикателства.
- (2) В стратегията на ЕС от 19 ноември 2018 г. „Гарантиране на сигурността на оръжията и защитата на гражданите – Стратегия на ЕС срещу незаконните огнестрелни оръжия, малки оръжия и леки въоръжения и боеприпаси за тях“ („Стратегия на ЕС за МОЛВ“) се изтъква, че незаконните огнестрелни оръжия, малки оръжия и леки въоръжения (МОЛВ) продължават да допринасят за нестабилността и насилието в Съюза, в непосредственото му съседство и в останалата част от света. В Стратегия на ЕС за МОЛВ се задава рамката за действия на Съюза за преодоляване на тези предизвикателства и се поема ангажимент за подпомагане на научноизследователските дейности, насочени към произхода на незаконните МОЛВ в зоните на конфликт, като например проекта iTrace на Организацията за изследване на оръжия в райони на конфликт.
- (3) Незаконното производство, трансфер и движение на конвенционално оръжие и боеприпаси, както и прекаленото им натрупване и безконтролното им разпространение, пораждаят несигурност в Европа и нейното съседство, както и в много други региони по света, като изострят конфликтите и подкопават възстановяването на мира след приключването на конфликта и по този начин създават сериозна заплаха за мира и сигурността в Европа.
- (4) В Стратегията на ЕС за МОЛВ се заявява, че Съюзът ще подкрепя работата на групите на ООН, които извършват мониторинг на оръжейно ембарго, и ще разгледа начини за подобряване на достъпа до техните констатации относно отклоняването и незаконните огнестрелни оръжия и МОЛВ за целите на контрола на износа на оръжия.
- (5) С Програмата за действие на ООН за предотвратяване, борба и премахване на незаконната търговия с МОЛВ във всичките ѝ аспекти („програма за действие на ООН“), приета на 20 юли 2001 г., всички държави – членки на ООН, се ангажираха с предотвратяването на незаконната търговия с МОЛВ или отклоняването им към неоправомощени получатели, и по-специално с отчитането на риска от отклоняване на МОЛВ към незаконна търговия, когато оценяват заявленията за разрешения за износ.
- (6) На 8 декември 2005 г. Общото събрание на ООН прие Международен инструмент, позволяващ на държавите своевременно и надеждно да идентифицират и проследяват незаконните МОЛВ.
- (7) На Третата конференция за преглед на програмата за действие на ООН през 2018 г. всички държави – членки на ООН, потвърдиха ангажимента си да насърчават държавите при проследяване на незаконни МОЛВ, включително на такива, намерени по време на конфликти и след конфликти, да правят справки в регистрите в рамките на държавата, където са намерени малките оръжия или леките въоръжения, и/или да се консултират с държавата на производство на съответното оръжие. Освен това в заключителния доклад от проведената през 2022 г. осма двугодишна среща на държавите за разглеждане на изпълнението на Програмата за действие на ООН се отбелязва значението на разработването или установяването на строги национални регулаторни рамки за маркирането, регистрирането и проследяването на МОЛВ в съответствие с Международния инструмент за проследяване с цел предотвратяване и борба с отклоняването и незаконния международен трансфер на МОЛВ към неоправомощени получатели.

- (8) На 24 декември 2014 г. влезе в сила Договорът за търговията с оръжие (ДТО). Целта на ДТО е установяването на възможно най-високи общи международни стандарти за регулиране или усъвършенстване на регулирането на международната търговия с конвенционални оръжия, предотвратяване и премахване на незаконната търговия с конвенционални оръжия и предотвратяване на нежеланото им отклоняване. Съюзът следва да подкрепя всички държави – членки на ООН, за въвеждането на ефективен контрол върху трансфера на оръжия, за да се гарантира, че ДТО е възможно най-ефективен, по-специално по отношение на прилагането на член 11 от него.
- (9) До момента Съюзът е подкрепил iTrase посредством решения 2013/698/ОВППС ⁽¹⁾ (ОВППС) 2015/1908 ⁽²⁾, (ОВППС) 2017/2283 ⁽³⁾ и (ОВППС) 2019/2191 ⁽⁴⁾ на Съвета (iTrase I, II, III и IV) и иска да подпомогне петата фаза – iTrase V, на този глобален механизъм за докладване относно незаконни конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, за да допринесе за колективната сигурност на Европа, както се изисква в Глобалната стратегия на ЕС,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

1. С оглед на изпълнението на Глобалната стратегия на ЕС, Обща позиция 2008/944/ОВППС на Съвета ⁽⁵⁾, изменена с Решение (ОВППС) 2019/1560 на Съвета ⁽⁶⁾, Стратегията от 2018 г. на ЕС за МОЛВ и утвърждаването на мира и сигурността, проектните дейности, които Съюзът ще подкрепя, имат следните конкретни цели:

- непрекъснато поддържане на лесна за ползване глобална система за управление на информацията относно конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, които са отклонени или са предмет на трафик („iTrase“), и които са документирани в засегнати от конфликти райони, така че на разработващите политиките лица, експертите в областта на контрола върху конвенционалните оръжия и служителите по контрола върху износа на конвенционални оръжия да се предоставя подходяща информация с цел разработване на ефективни, основани на доказателства стратегии и проекти за борба с незаконното разпространение конвенционални оръжия и боеприпаси за тях,
- обучение и менторство на национални органи в засегнати от конфликти държави с цел разработване на устойчив национален капацитет за идентифициране и проследяване на незаконни конвенционални оръжия, насърчаване на устойчивото сътрудничество с проекта „iTrase“, по-добро определяне на приоритетите в областта на физическата сигурност и управлението на запасите (ФСЗ), по-ефективно очертаване на националните нужди от подпомагане в сферата на оръжейния контрол и правоприлагането – най-вече финансирани от Съюза инициативи като системата на Интерпол за управление на регистрите и проследяване на незаконни оръжия (iARMS) и дейностите на Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането (Европол) – както и засилване на диалога с мисии и инициативи на ЕС,
- повишена честота и продължителност на проучванията на място относно конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, разпространявани незаконно в засегнати от конфликти райони с цел генериране на данни в iTrase в отговор на изрични искания, отправени от държави членки и делегации на Съюза,
- съобразена с конкретните потребности помощ за органите за контрол на износа на оръжие и за лицата, разработващи политиките в областта на оръжейния контрол, на държавите членки, включително многократни консултативни посещения от персонал на проекта iTrase в столиците на държавите членки, 24-часова служба за техническа помощ, която да предоставя незабавно съвети относно оценката на риска и стратегиите за борба с отклоняването, поддръжка на сигурни стационарни и мобилни приложения с цел предоставяне на незабавна нотификация при отклоняване след износ, и осигуряване за държавите членки, при поискване, на проверка от персонала на проекта iTrase след извършване на доставката,

⁽¹⁾ Решение 2013/698/ОВППС на Съвета от 25 ноември 2013 г. в подкрепа на глобален механизъм за докладване относно незаконни малки оръжия и леки въоръжения и други незаконни конвенционални оръжия и боеприпаси с цел намаляване на риска от незаконна търговия с тях (ОВ L 320, 30.11.2013 г., стр. 34).

⁽²⁾ Решение (ОВППС) 2015/1908 на Съвета от 22 октомври 2015 г. в подкрепа на глобален механизъм за докладване относно незаконни малки оръжия и леки въоръжения и други незаконни конвенционални оръжия и боеприпаси с цел намаляване на риска от незаконна търговия с тях („iTrase II“) (ОВ L 278, 23.10.2015 г., стр. 15).

⁽³⁾ Решение (ОВППС) 2017/2283 на Съвета от 11 декември 2017 г. за подкрепа на глобален механизъм за докладване относно незаконни малки оръжия и леки въоръжения и други незаконни конвенционални оръжия и боеприпаси с цел намаляване на риска от незаконна търговия с тях („iTrase III“) (ОВ L 328, 12.12.2017 г., стр. 20).

⁽⁴⁾ Решение (ОВППС) 2019/2191 на Съвета от 19 декември 2019 г. в подкрепа на глобален механизъм за докладване относно незаконни конвенционални оръжия и боеприпаси за тях с цел намаляване на риска от отклоняването и незаконния им трансфер („iTrase IV“) (ОВ L 330, 20.12.2019 г., стр. 53).

⁽⁵⁾ Обща позиция 2008/944/ОВППС на Съвета от 8 декември 2008 г., определяща общи правила за режим на контрол върху износа на военни технологии и оборудване (ОВ L 335, 13.12.2008 г., стр. 99).

⁽⁶⁾ Решение (ОВППС) 2019/1560 на Съвета от 16 септември 2019 г. за изменение на Обща позиция 2008/944/ОВППС, определяща общи правила за режим на контрол върху износа на военни технологии и оборудване (ОВ L 239, 17.9.2019 г., стр. 16).

- повишаване на осведомеността чрез информационна кампания относно констатациите по проекта, популяризиране на целта и наличните функции на системата iTGrace сред разработващите политиките лица на международно и национално равнище, експертите в областта на контрола върху конвенционалните оръжия и органите, отговарящи за лицензиране на износа на оръжие, и укрепване на международния капацитет за наблюдение на незаконното разпространение на конвенционални оръжия, боеприпаси за тях и свързан материал, както и за подпомагане на разработващите политиките лица да набележат приоритетни области за международна помощ и сътрудничество и за намаляване на риска от отклоняване на конвенционални оръжия и боеприпаси,
 - представяне на доклади по ключови въпроси на политиките въз основа на данни, получени от разследвания на място и представени в системата iTGrace, относно конкретни райони, заслужаващи международно внимание, включително основни схеми за трафик на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, и регионалното разпределение на конвенционалните оръжия, боеприпасите за тях и свързания материал, които са обект на трафик; и
 - непрекъснато проследяване на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях в сътрудничество с държавите членки, и държави извън ЕС като най-ефективното средство за установяване и проверка във възможно най-голяма степен на механизмите зад отклоняването на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях към неоправомощени потребители; проследяването ще се допълва от последващи разследвания с акцент върху установяването на човешките, финансовите и логистичните мрежи, които стоят зад незаконния трансфер на конвенционални оръжия.
2. Подробно описание на проекта се съдържа в приложението към настоящото решение.

Член 2

1. Върховният представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност (ВП) отговаря за изпълнението на настоящото решение.
2. Техническото изпълнение на проекта, посочен в член 1, се осъществява от Организацията за изследване на оръжия в райони на конфликт (Conflict Armament Research Ltd.— CAR).
3. CAR изпълнява задачите си под ръководството на ВП. За тази цел ВП сключва необходимите договорености с CAR.

Член 3

1. Референтната сума за изпълнението на проекта, посочен в член 1, е 6 200 000 EUR. Общият прогнозен бюджет на цялостния проект възлиза на EUR 8 806 101,20, които се осигуряват чрез съвместно финансиране от страна на CAR и Федералното външно министерство на Германия.
2. Разходите, които се финансират от сумата по параграф 1, се управляват в съответствие с процедурите и правилата, приложими за общия бюджет на Съюза.
3. Комисията упражнява надзор върху правилното управление на референтната сума, посочена в параграф 1. За тази цел тя сключва необходимото споразумение с CAR. В това споразумение се предвижда, че CAR трябва да осигурява видимост на участието на Съюза, съответстваща на неговия размер.
4. Комисията полага усилия да сключи споразумението, посочено в параграф 3, възможно най-бързо след влизането в сила на настоящото решение. Тя информира Съвета за евентуални трудности в хода на този процес, както и за датата на сключване на посоченото споразумение.

Член 4

1. ВП докладва на Съвета за изпълнението на настоящото решение въз основа на редовни описателни доклади, изготвени от CAR на всеки три месеца. Тези доклади представляват основа за оценката, извършвана от Съвета. С цел да се подпомогне Съветът в неговата оценка на резултатите от настоящото решение, външен орган извършва оценка на въздействието на проекта.
2. Комисията докладва за финансовите аспекти на проекта, посочен в член 1.

Член 5

1. Настоящото решение влиза в сила в деня на приемането му.
2. Срокът на действие на настоящото решение изтича 36 месеца след датата на сключване на споразумението, посочено в член 3, параграф 3. Действието на решението обаче изтича шест месеца след датата на влизането му в сила, ако в рамките на този срок не бъде сключено споразумение.

Съставено в Брюксел на 20 февруари 2023 година.

За Съвета
Председател
J. BORRELL FONTELLES

ПРИЛОЖЕНИЕ

ПРОЕКТЕН ДОКУМЕНТ

Действие в подкрепа на глобален механизъм за докладване относно незаконни конвенционални оръжия и боеприпаси за тях с цел намаляване на риска от отклоняването и незаконния им трансфер**(„iTrace V“)****iTrace – глобален механизъм за докладване относно конвенционални оръжия и боеприпаси за тях****1. Контекст и обосновка на подкрепата по линия на ОВППС**

- 1.1. Настоящото решение се основава на поредица от решения на Съвета за борба с дестабилизиращото въздействие на отклоняването и трафика на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях в засегнати от конфликти райони, по-специално решения 2013/698/ОВППС, (ОВППС) 2015/1908, (ОВППС) 2017/2283 и (ОВППС) 2019/2191 на Съвета, с които беше създаден и укрепен iTrace – глобалният механизъм за докладване относно конвенционални оръжия и боеприпаси за тях.

Незаконното разпространение на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях е основен фактор за подкопаването на държавната стабилност и изострянето на конфликтите и представлява сериозна заплаха за мира и сигурността. Както е посочено в Стратегия на ЕС за МОЛВ, незаконните огнестрелни оръжия и МОЛВ продължават да допринасят за нестабилността и насилието в Съюза, в неговото непосредствено съседство и в останалата част на света. Незаконните малки оръжия подхранват световния тероризъм и световните конфликти, като възпрепятстват дейността на Съюза в областта на развитието и управлението на кризи, усилията му в хуманитарната област и за стабилизация в някои части от съседството на Съюза и в Африка. В рамките на Съюза незаконните огнестрелни оръжия оказват очевидно въздействие върху вътрешната сигурност, като подхранват организираната престъпност и осигуряват на терористите средства за извършване на нападения на европейска територия. Последните констатации от проекта iTrace за Афганистан, Ирак, Либия, Магреб, Сирия, Украйна, Йемен и други конфликти в близост до външните граници на Съюза потвърждават заключенията в Стратегията на ЕС за МОЛВ.

Дейностите, извършвани съгласно Решение (ОВППС) 2019/2191, утвърдиха iTrace като глобална инициатива за мониторинг на използваните в конфликти оръжия. Проектът iTrace функционира в над 40 държави, засегнати от конфликти, в т.ч. в Африка, Близкия изток, Централна, Южна и Източна Азия и с него беше създаден най-големият в света публичен регистър на отклонени конвенционални оръжия и боеприпаси за тях с цел подкрепа на държавите в усилията им за разкриване и противодействие на отклоняването в съответствие с ангажиментите по критерий 7 от Обща позиция 2008/944/ОВППС (консолидиран текст) и член 11 от Договора за търговията с оръжие (ДТО). Той предвижда прецизно докладване за отклоняването на оръжия и боеприпаси за тях към въоръжени бунтовнически и терористични сили, които представляват заплаха за сигурността на Съюза, включително „Ал-Кайда в ислямския Магреб“ и „Даиш“/„Ислямска държава“, и изпраща поверителни и бързи сигнали на органите на държавите членки, за контрол на износа относно рисковете от отклоняване след износ; предоставя критична информация в реално време на делегациите на ЕС и дипломатическите мисии на държавите членки в засегнати от конфликти региони за трафика на оръжие и динамиката на конфликтите. Той редовно осведомява относно мерките за контрол на оръжията и борба с отклоняването посредством балансирано и отговорно глобално медийно присъствие.

- 1.2. Проектът iTrace обаче е изправен пред постоянни призови от държавите членки, за предоставяне на информация пряко и лично на националните органи за лицензиране на износа на оръжие (включително чести посещения в столиците, особено след разхлабването на ограниченията за пътуване, свързани с COVID-19), както и на по-широк набор от ресурси на двустранна основа за лицата от държавите членки, определящи политиката за контрол на износа на оръжия.

Следователно настоящото решение има за цел да продължи и засили работата на проекта по линия на Решение (ОВППС) 2019/2191, като предоставя и занаяпред на определящите политики от Съюза, на експертите в областта на оръжейния контрол и на служителите по контрола на оръжейния износ системно събирана, важна информация, която да ги подпомага при разработването на ефективни, основани на доказателства стратегии за борба с отклоняването и незаконното разпространение на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях с цел повишаване на международната и регионалната сигурност. По този начин те ще продължат да получават подкрепа за съчетаването на успешна стратегия за противодействие с подходящи превантивни действия за борба с незаконното търсене и предлагане и за осигуряване на ефективен контрол на конвенционалните оръжия в трети държави.

- 1.3. Настоящото решение предвижда непрекъснато поддържане и по-нататъшно усъвършенстване на публично достъпната глобална система за докладване за оръжията iTrase. Проектите, изброени в Решение (ОВППС) 2019/2191, ще бъдат укрепени чрез: 1) увеличаване на честотата и продължителността на мисиите за събиране на данни за незаконни доставки на конвенционални оръжия в засегнати от конфликти райони; 2) индивидуализирани пакети за подкрепа, предоставяни на държавите членки, включващи пряка консултация, специални данни и продукти, бюро за помощ с денонощен режим на работа и задачи, свързани с проверката след извършване на доставката; и 3) обучение и менторство на националните органи в засегнати от конфликти държави за проследяване на незаконни конвенционални оръжия, открити или иззети на територията на тяхната юрисдикция, за изграждане на капацитет за борба с отклоняването, включително капацитет за проследяване в рамките на Международния инструмент за проследяване (МИП), за подобряване на управлението на оръжията, включително водене на документация, и за насърчаване на събирането на данни по линия на iTrase.

2. Общи цели

Описаното по-долу действие ще подпомага в още по-голяма степен международната общност в борбата с дестабилизиращото въздействие на отклоняването и трафика на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях. То ще продължи да предоставя на определящите политиките, на експертите в областта на оръжейния контрол и на служителите по контрола на оръжейния износ важна информация, която ще им помага при разработването на ефективни, основани на доказателства стратегии за борба с отклоняването и незаконното разпространение на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях с цел повишаване на международната и регионалната сигурност. По-конкретно с действието:

- а) ще се предоставя конкретна информация за отклоняването и трафика на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, за да подпомогне ефективното изпълнение на Обща позиция 2008/944/ОВППС на Съвета (консолидиран текст), Договора за търговията с оръжие (ДТО), Програмата за действие на ООН относно незаконната търговия с МОЛВ и Международния инструмент за проследяване (МИП);
- б) ще се предоставя съобразена с нуждите подкрепа на държавите членки, с цел съдействие при оценката и намаляването на риска от отклоняване;
- в) ще се разкриват маршрутите и субектите, участващи в отклоняването на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях към засегнати от конфликт региони или към международни терористични организации, и ще се предоставят доказателства за групи и лица, участващи в незаконна търговия, в подкрепа на национални правни производства;
- г) ще се укрепва сътрудничеството между съответните органи на ООН, мисиите и други международни организации в областта на проследяването на конвенционалните оръжия и боеприпасите за тях, както и предоставянето на информация пряко в подкрепа на съществуващите мониторингови механизми, в т.ч. iARMS на Интерпол, и на Европол, който през 2019 г. сключи меморандум за разбирателство с CAR за обмен на информация;
- д) ще се предоставя важна информация за определяне на приоритетните области за международно и регионално сътрудничество и помощ с оглед на ефективната борба с отклоняването и трафика на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, например финансиране на проекти, свързани със сигурността на запасите и/или управлението на границите;
- е) ще се осигурява механизъм, който ще спомага за мониторинга на изпълнението на ДТО, по-специално за засичане на отклоняване на прехвърлени конвенционални оръжия, както и ще подпомага правителствата при оценката на риска от отклоняване преди износа на конвенционални оръжия, по-конкретно риска от отклоняване в рамките на получаващата държава или от реекспорт при нежелани условия. и
- ж) в отговор на променящите се заплахи за сигурността на Съюза ще се подобри капацитетът на CAR да документира, проследява и анализира системите за надзор на компоненти, открити във военното оборудване, и да докладва тези констатации на държавите членки и институциите и агенциите на ЕС.

3. Устойчивост и резултати на проекта в дългосрочен план

В рамките на действието ще бъде осигурена устойчива рамка за постоянен мониторинг на незаконното разпространение на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях. Очаква се то да увеличи значително обема на съществуващата информация за оръжията и да окаже съществена подкрепа за целевото разработване на ефективен контрол на конвенционалните оръжия и на политиките за контрол на износа на оръжие, включително режимите на санкции. По-специално в рамките на проекта:

- а) ще продължи да се захранва системата за управление на информацията iTrase, която да осигури дългосрочно събиране и анализ на данните относно незаконните конвенционални оръжия;

- б) на определящите политиките в областта на контрола на конвенционалните оръжия, както и на експертите, ще се предостави инструмент за определяне на по-ефективни стратегии и приоритетни области за съдействие и сътрудничество (например чрез набелязване на механизми за подрегионално или регионално сътрудничество, механизми за координация и обмен на информация, които трябва да бъдат създадени или укрепени, чрез идентифициране на небезопасни национални запаси, неадекватно управление на запасите, маршрути за незаконен трансфер, нарушения на санкциите, слабости в граничния контрол и недостатъчен капацитет в областта на правоприлагането);
- в) ще се осигури гъвкавост за предоставяне на свързана с политиката информация, независимо от бързо променящите се политически изисквания;
- г) ще се повиши в значителна степен ефикасността на международните организации за оръжеен мониторинг, както и на отделните лица, чрез осигуряване на механизъм за обмен на информация с постоянно разширяващ се обхват, на техническа помощ и помощ за изграждане на капацитет; и
- д) ще се изгражда устойчив национален капацитет в засегнати от конфликти държави с цел идентифициране и проследяване на незаконни конвенционални оръжия и по-ефективно участие в международните процеси за контрол на оръжията и правоприлагане.

4. Описание на действието

4.1. Проект № 1: Развитие на технически капацитет за идентифициране и проследяване на оръжия.

4.1.1. Цел на проекта

Програмите на iTrase за обучение и менторство предоставят на националните органи в засегнати от конфликти държави методите и уменията за самодиагностика и справяне с отклоняването на конвенционални оръжия. Обучението има за цел да засили често несъществуващия капацитет за идентифициране и проследяване на незаконни конвенционални оръжия, докато менторството дава възможност на персонала на проекта по iTrase да установи критичните пропуски в капацитета в реално време и незабавно да намери подходящи решения за справяне с тях. Програмите на iTrase за обучение и менторство освен това укрепват връзките между проекта iTrase и националните органи, осигурявайки на екипите му за разследване на място по-голям достъп до иззети и възстановени конвенционални оръжия, като по този начин се разширява пълният спектър на iTrase за събиране, анализ и докладване на данни.

4.1.2. Ползи за инициативите на ЕС за контрол на оръжията

Програмите на iTrase за обучение и менторство отговарят на действията, разгледани в Стратегията на ЕС за МОЛВ – в подкрепа на националния капацитет за „издирване и проследяване на произхода на незаконни МОЛВ и боеприпаси в зоните на конфликт“ – и пряко и непряко подсилват широк спектър от подкрепяни от държавите членки инициативи за контрол на оръжията. Прякото въздействие включва подкрепа за националните правоприлагащи органи за проследяване на малки оръжия и леки въоръжения в съответствие с Международния инструмент за проследяване, повишаване на националния капацитет за събиране на данни за проследени оръжия в рамките на показател 16.4.2 от целите за устойчиво развитие (ЦУР) и подкрепа за държавите членки, иницирали програми за управление на оръжията и боеприпасите. Непрякото въздействие включва обратното подаване на събирана на място информация, като например предупредителни сигнали към държавите членки, за рисковете от отклоняване, с които са се сблъскали страните партньори, както и за засичането на отклоняване от националните запаси, и предоставянето на тази информация на подкрепяни от Съюза програми в областта на физическата сигурност и управлението на запасите (ФСУЗ).

4.1.3. Дейности по проекта

Звеното за техническа помощ на CAR осигурява обучителни и менторски дейности в полза на националните органи в засегнатите от конфликти държави, в които развива дейност проектът iTrase. Тези обучителни и менторски дейности целят насърчаването на различни национални инициативи за противодействие на отклоняването чрез предоставяне на указания и изграждане на капацитет във връзка с проследяването, маркирането и документирането на конвенционалните оръжия в съответствие с установените от МИП процедури по отношение на иззети и заловени незаконни конвенционални оръжия и оценките по линия на ФСУЗ, насочени към идентифицирането и справянето с рисковете от отклоняване при източника. CAR ще осигурява специализирано, съобразено с нуждите обучение за целия спектър на дейностите, изброени по-горе, за местните партньори и, където е необходимо, за мироопазващия персонал, включително за мисиите на ООН и ЕС и групите/комисиите на ООН за наблюдение на санкциите. В това отношение проектът iTrase ще пропължи да отговаря пряко на действията, изброени в Стратегията на ЕС за МОЛВ от 2018 г., в които се настоява за подкрепа от ЕС за „групите на ООН, които извършват мониторинг на оръжейно ембарго“ и за разглеждането на „начини за подобряване на достъпа до техните констатации относно отклоняването и относно незаконните огнестрелни оръжия и МОЛВ за целите на контрола на износа на оръжия“. Обучението в рамките на проекта iTrase ще се основава на набор от услуги, предлагани от CAR от 2014 г. насам, което се оказва от решаващо значение за подкрепата на местните партньори в засегнати от конфликти държави, за подпомагане на комисиите на ООН, както и за осигуряване на по-голям достъп за екипите на iTrase за разследване на място. По проекта ще се изпращат служители от екипи за разследване на място и звеното за техническа помощ, които да дават насоки на все по-високо техническо равнище, включващо:

- а) въведение в събирането на данни за конвенционалните оръжия, с позоваване на конкретни случаи;

- б) основни техники за идентификация и ефективно документиране на конвенционалните оръжия;
- в) стандартни оперативни процедури за събиране на доказателства и доказателствената верига за проследяване;
- г) изисквания за широкообхватните, регионалните и международните разследвания;
- д) прилагане на Международния инструмент за проследяване; по целесъобразност органите в страните партньори ще бъдат обучавани и насърчавани да отправят искания за проследяване;
- е) международно проследяване на оръжия и системи за проследяване на оръжия (по-специално Интерпол и Европол); използване на „големи информационни масиви“ и анализ на тенденциите; и
- ж) възможности за (международна) техническа помощ и за намеса на правоприлагащите органи.

Тези дейности ще се провеждат успоредно с разследванията на място на iTrase, включително съвместни разследвания (менторство), осъществявани заедно с националните държавни органи. Те ще включват също непрекъснато обучение и повторно сертифициране на персонала на CAR, необходим за провеждане на обучение и наставничество.

4.1.4. Резултати от проекта

Проектът:

- а) ще насърчава националните органи да предоставят по-голям достъп на екипите на iTrase за разследване на място, като по този начин се отговори на многократните призови тези екипи да предоставят техническа помощ и съвместен капацитет за разследване и се отчете увеличаващото се количество данни, събрани от iTrase.
- б) ще предоставя конкретна помощ за изграждане на капацитет на националните правителства, които страдат от последиците от отклоняването на конвенционални оръжия, но не разполагат с инструменти за идентифициране и докладване на отклонени конвенционални оръжия; това често е предпоставка за по-ефективното вътрешно управление на конвенционалните оръжия и подкрепя прилагането на ДТО, Международния инструмент за проследяване, Програмата за действие и ЦУР 16.4.2, както и планирането на ФСУЗ и връзката с международните правоприлагащи органи, включително Интерпол (iARMS) и Европол.
- в) ще подкрепя засиления диалог, по-специално като се идентифицират ключови заинтересовани страни за други инициативи, подкрепяни от ЕС, например отношения на мисиите на ЕС с правителствата на приемащите държави, и се лансират инициативи като програмирането по ФСУЗ, например подкрепяни от Съюза проекти за управление на запасите от оръжие.

4.1.5. Показатели за изпълнението на проекта

До 40 посещения на място за обучение и менторство с акцент върху повторните посещения за подкрепа на националните органи в изграждането на капацитет за проследяване.

Проектът ще се изпълнява в рамките на целия тригодишен период на проекта iTrase.

4.1.6. Бенефициери на проекта

Дейностите за обучение и менторство в рамките на iTrase ще донесат преки ползи за националните заинтересовани страни в държавите, засегнати от конфликти, включително правоприлагащите органи и прокуратурата. Програмата ще подкрепя косвено националния диалог с инициативи, финансирани от Съюза и други инициативи за контрол на оръжията, като насърчава използването на международни механизми за проследяване, включително системата iARMS на Интерпол и Европол, и улеснява ангажирането с подкрепяни от Съюза проекти за управление на запасите и други проекти за контрол на МОЛВ.

4.2. Проект № 2: Поддържане на системата iTrase с документални доказателства в реално време относно отклоняването и трафика на конвенционални оръжия и боеприпаси и друга свързана с това информация.

4.2.1. Цел на проекта

Проектът ще подкрепя изследвания на място на движението на конвенционални оръжия и боеприпаси в засегнати от конфликти райони. Ще бъде отдаден приоритет на държави, които пораждат особено безпокойство за държавите членки, включително, наред с другото, Афганистан, Ирак, Либия, Мали, Южен Судан, Сомалия, Сирия, Украйна и Йемен. Тези разследвания на място ще предоставят конкретни доказателства за отклонени конвенционални оръжия към въстанически и терористични сили, които в противен случай биха били невидими за външни наблюдатели (включително държави – членки на ЕС, износители на оръжие). CAR ще иска предварително одобрение от работна група „Износ на конвенционално оръжие“ (COARM) преди поемането на съществени ангажименти във всички държави, които преди това не са били включени в разследванията на iTrase на място или в програмите на iTrase за обучение и менторство.

С помощта на нови технологии и съвременни техники в областта на криминалистиката CAR ще използва редица дейности на място, включително засилена фотодокументация, криминалистичен анализ и възстановяване на заличена маркировка. CAR доказва, че тези методи разкриват проследима информация за непроследими преди това оръжия, боеприпаси и свързани с тях материали, като това дава възможност за разследване на все по-голям набор от незаконни материали, чиято идентификационна информация е била премахната, за да се прикрие техният произход.

Получените в резултат на това данни ще подобрят колективните познания на държавите членки, за отклоняването и незаконните трансфери, за методите, използвани от трафикантите в тяхното прикриване, и ще увеличат значително капацитета за разбиване на незаконната търговия.

4.2.2. Ползи за инициативите на ЕС за контрол на оръжията

Разследванията на място на iTrase осигуряват динамична база по отношение на отклоняването на конвенционални оръжия в засегнатите от конфликти държави. Тази база предоставя постоянна мярка за ефикасност на споразуменията за контрол на оръжията, по които държавите членки са поели ангажимент, включително, наред с другото: Обща позиция 2008/944/ОВППС на Съвета (консолидиран текст); ДТО; Програмата за действие; Стратегията на ЕС за МОЛВ от 2018 г. Подробната документация за използваните в конфликти оръжия служи и за отправна точка за формално проследяване на конвенционалните оръжия и за широкообхватни разследвания на мрежите за финансиране на конфликти и за доставка на оръжия.

4.2.3. Дейности по проекта

В рамките на проекта ще бъдат предприети следните дейности:

- а) разполагане на квалифицирани оръжейни експерти, които да извършват анализ на място на незаконни конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, иззети от засегнати от конфликти държави;
- б) анализ, преглед и проверка на документирани доказателства за конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, и за техните ползватели, включително, наред с другото: фотодокументация, криминалистичен анализ и възстановяване на заличена маркировка на оръжия, на техни компоненти и вътрешни и външни обозначения, опаковки, свързана с тях експедиционна документация, заедно с резултатите от разследванията на място (ползватели, доставчици и маршрути за трансфер);
- в) въвеждане на всички събрани и прегледани доказателства в системата за управление на информацията iTrase и след проверка — в онлайн портала за картографиране iTrase;
- г) идентифициране и подпомагане на местни партньори с цел осигуряване на устойчиво събиране на данни в подкрепа на iTrase през целия период на предположеното действие и след него;
- д) непрекъсната връзка с правителствата на държавите от ЕС за предварително определяне на национални точки за контакт, както и на координационен механизъм, с цел ясно очертаване на обхвата на разследванията на CAR и преодоляване на евентуални конфликти на интереси преди започване на разследванията.

Проектът ще бъде изпълняван постепенно в рамките на целия тригодишен период на проекта iTrase.

4.2.4. Резултати от проекта

Проектът:

- а) ще документа на място физическите доказателства за конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, които са отклонени или са обект на незаконен трафик, в засегнати от конфликти региони;
- б) ще проверява и разследва случаи на незаконен трафик въз основа на доказателства, събрани от CAR, от организации, които имат постоянни споразумения за обмен на информация с CAR, и по целесъобразност от други организации, за отклоняване или трафик на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях във всички региони;
- в) ще предоставя конкретни визуални и физически доказателства за конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, които са отклонени или са обект на незаконен трафик, включително снимки на изделия, техните компоненти, серийни номера, фабрични марки, кутии, описи на пратки, документация за доставките и за крайните потребители, както и информация, получена чрез използване на криминалистичен анализ и възстановяване на заличени маркировки;
- г) ще предоставя текстови отчети за незаконна дейност, в т.ч. маршрути за трафик, участници и финансови и подпомагачи мрежи, замесени в отклоняването или незаконния трансфер, и оценка на благоприятстващите незаконната дейност фактори (включително неефективност в управлението и сигурността на запасите и предумишлено създадени мрежи за незаконни доставки, ръководени от държави);

д) ще въвежда горепосочените доказателства в системата iTGase за управление на информацията и свързаните с нея инструменти.

4.2.5. Показатели за изпълнението на проекта

До 75 разполагания на място (включително разширено разполагане, където е необходимо) в рамките на четиригодишния период с цел представяне на доказателства, които да бъдат въведени в системата за управление на информацията и онлайн портала за картографиране iTGase.

Проектът ще се изпълнява в рамките на целия тригодишен период на проекта iTGase.

4.2.6. Бенефициери на проекта

iTGase ще продължи да предоставя все по-всеобхватна информация, изрично насочена преди всичко към определящите политиката на национално равнище от ЕС в областта на контрола на оръжията и към органите за лицензиране на износа на оръжие, както и към институциите, агенциите и мисиите на ЕС. Тези бенефициери от ЕС ще разполагат и с достъп до поверителна информация посредством сигурни настолни и мобилни платформи, предоставени от iTGase.

Публичната информация ще продължи да бъде достъпна и за всички бенефициери от ЕС, както и за бенефициери от държави извън ЕС, като създатели на политиката в областта на контрола на оръжията и органи за лицензиране на износа на оръжие в трети страни — неправителствени научноизследователски организации, застъпнически организации и международни новинарски медии.

4.3. *Проект № 3: Съобразена с нуждите подкрепа за органите на държавите членки за контрол на износа на оръжие, за определящите политиката в областта на контрола на оръжията и за свързаните с тях заинтересовани страни.*

4.3.1. Цел на проекта

Проектът ще предостави на държавите членки, органите за контрол на износа на оръжие, определящите политиката в областта на контрола на оръжията и свързаните с тях заинтересовани страни последователна двустранна подкрепа, включително редовни посещения с лични контакти и специални доклади, които ще бъдат съобразени с техните специфични области на интерес относно контрола на оръжията и с изискванията за информация. Информацията, предоставена от националните органи на държавите членки за лицензиране на износа на оръжие, ще бъде обработвана с необходимото зачитане и поверителност. CAR ще продължи също така да поддържа контакт с редица национални органи за лицензиране на износа на оръжие от трети държави. Тези отношения ще подкрепят няколко ключови аспекта на международните усилия за предотвратяване на отклоняването и трафика на конвенционални оръжия и ще укрепят международните мерки за борба с отклоняването, включително:

- а) предоставяне на органите за лицензиране на износа подробни данни и доказателства за документирано отклоняване; и
- б) подкрепа или предоставяне на държавите членки, по официално искане на националните органи за лицензиране на износа на оръжие от ЕС, на капацитет за проверка след извършване на доставката.

4.3.2. Ползи за инициативите на ЕС за контрол на оръжията

Редовни посещения на екипи на проекта iTGase в столиците на държавите членки, позволяват провеждането на двустранни дискусии по чувствителни теми (напр. отклоняване след износ), дават възможност на държавите членки да участват пряко в проектирането на iTGase и неговите продукти (посока и обхват на разследванията и видове докладване) и спомагат за разработването на мерки за изграждане на доверие (т.е. процесите на iTGase за предварително уведомяване и за право на отговор). От решаващо значение е, че разпространяването на информацията за iTGase в държавите членки предоставя форум за по-нюансирано обсъждане на националните предизвикателства и възможности, свързани със 7-и критерий от Обща позиция 2008/944/ОВППС на Съвета (консолидиран текст) и ангажиментите по член 11 от ДТО. Информационните посещения по предишни проекти на iTGase (I – IV) бяха от изключителна важност за разбирането на изискванията за информация на държавите членки, било то от общ характер (например „Каква е вашата оценка на заплахите, свързани с оръжията, които навлизат в определен район на въоръжен конфликт?“), или специфични за проекта iTGase (например „Нуждаем се от приложение, което незабавно да ни предупреждава за всяко произведено в страната оръжие, което екипите на място на iTGase документират“).

4.3.3. Дейности по проекта

В рамките на проекта ще бъдат предприети следните дейности:

- а) екипите на iTGase, изпратени на повторни посещения в съответните органи в столиците на държавите членки, ще предоставят информация относно борбата с отклоняването и ще докладват за разследванията си;

- б) продължаване на дейността на бюрото за помощ с денонощен режим на работа, което да предоставя незабавно консултиране относно борбата с отклоняването или за потенциално негативни твърдения в пресата, произтичащи от непроверено докладване от трети страни;
- в) Поддържане, сигурност и укрепване на глобалната система за докладване на оръжия iTrase, включително разработването на технологични иновации.
- г) поддръжка на онлайн приложения, предназначени за органите за лицензиране на износа на оръжие на държавите членки, които ще предават криптирани данни от системата за управление на информацията iTrase, с предупредително обозначаване на страните, които в миналото са извършвали отклоняване на конвенционални оръжия, профилиране на дестинации с висок риск и докладване в реално време за отклоняването на оръжия, произведени в съответната страна; и
- д) подпомагане на проверки (удостоверяване) на крайната употреба след доставка или извършването на такива проверки от екипите на iTrase за разследване на място, след официално искане от органите на държавите членки за лицензиране на износа на оръжие.

Проектът ще се изпълнява в рамките на целия тригодишен период на проекта iTrase.

4.3.4. Резултати от проекта

Проектът:

- а) ще подпомогне органите за лицензиране на износа на оръжие на държавите членки, по тяхно искане, да идентифицират отклоняване след износ;
- б) ще предостави информация за подпомагане на анализа на риска от отклоняване от страна на органите за лицензиране на износа на оръжие на държавите членки, в съответствие с Обща позиция 2008/944/ОВППС на Съвета (консолидиран текст) и ДТО, преди предоставянето на лицензи за износ;
- в) ще осигури на органите за лицензиране на износа на оръжие на държавите членки, по тяхно искане, капацитет за проверка след извършване на доставка;
- г) ще подкрепи създателите на политиката на държавите членки в областта на контрола на оръжията чрез предоставяне на информация в реално време относно тенденциите в отклоняването и трафика, което да способства за национално ангажиране в международните политически процеси; и
- д) ще подпомогне националните правоприлагащи органи на държавите — членки, при наказателни разследвания, когато е приложимо и по тяхно искане.

4.3.5. Показатели за изпълнението на проекта

Поддръжката на онлайн приложения, които ще предават информация от сигурни подразделения на системата iTrase до националните органи на държавите членки. Бюро за помощ, обслужвано от персонала на проекта iTrase, което ще подкрепя изцяло органите за контрол на износа на оръжие и създателите на политиките в областта на контрола на оръжията в държавите членки. До 45 посещения в столиците на държавите членки, при поискване.

Проектът ще се изпълнява в рамките на целия тригодишен период на проекта iTrase.

4.3.6. Бенефициери на проекта

Всички заинтересовани държави членки, с посещения в столиците и мисии за проверка след доставка, провеждани при поискване.

4.4. Проект № 4: Информационни дейности, консултации относно политиките и международна координация

4.4.1. Цел на проекта

Проектът ще демонстрира, оползотворява и доразвива преимуществата от iTrase за определящите политиките в международен и национален мащаб, експертите в областта на контрола на конвенционалните оръжия и органите за лицензиране на износа на оръжие. SAR ще реализира това чрез информационни и консултантски дейности относно политиките. Тези инициативи ще бъдат разработени така, че да доведат до по-нататъшно съгласуване на обмена на информация и изграждане на устойчиви партньорства с физически лица и организации, годни да произвеждат информация, която може да бъде въведена в системата iTrase.

4.4.2. Полза за инициативите на Съюза за контрол върху оръжията

На редица конференции, прояви и процеси проектът ще демонстрира подкрепата на Съюза за проекта iTrase и ще покаже ролята му за предоставяне на конкретна информация в подкрепа на международните инициативи за контрол на оръжията. Последователните проекти на iTrase (I—IV) показваха, че международните информационни кампании и ангажиментите по политиките играят решаваща роля за: 1) определяне на международния дневен ред относно международните процеси за контрол на оръжията и 2) създаване на възможности за сътрудничество в по-общ план с държави извън ЕС в рамките на проекта iTrase и на инициативите на ЕС за контрол върху оръжията.

4.4.3. Дейности по проекта

В рамките на проекта ще бъдат предприети следните дейности, като се следи по-специално за избягване на дублиране на дейности по друга линия, например в работата за разпространение на информацията по линия на ДТО:

- a) SAR ще запази своя всеобхватен дипломатически ангажимент да демонстрира, оползотворява и доразвива iTrase и продуктите от него, с акцент върху 1) конкретните ползи от него за подпомагане на наблюдението на прилагането на ДТО, Програмата за действие, Международния инструмент за иновации и съответните многостранни и регионални режими на санкции и други приложими международни инструменти; 2) ползата от него при набелязването на приоритетни области за международна помощ и сътрудничество; и 3) ползата от него като инструмент за оценка и профилиране на риска за органите, лицензиращи износа на оръжие, и останалите заинтересовани страни;
- b) Ангажираността на персонала на проекта iTrase ще позволи насърчаването и изготвянето на официални споразумения за обмен на информация, способни да генерират информация, която да се въвежда в системата iTrase, както и да подпомогнат определящите политиките в набелязването на приоритетни области за диалог, международна помощ и сътрудничество с цел подобряване на политиките и практиките.

Проектът ще се изпълнява в рамките на целия тригодишен период на проекта iTrase.

4.4.4. Резултати от проекта

Проектът:

- a) ще демонстрира ползата и въздействието от iTrase и концепцията за документирането, събирането и споделянето на данни относно отклоняването с лицата, определящи политиките в международен и национален мащаб, които работят по прилагането на споразумения за контрол на конвенционалните оръжия и на износа на оръжие (ДТО, Програмата за действие и други приложими международни инструменти), и ще подкрепи тяхното изпълнение;
- b) ще предостави съответната информация за подпомагане на определящите политиките и експертите в областта на контрола на конвенционалните оръжия да набележат приоритетни области за международна помощ и сътрудничество и да изготвят ефективни стратегии за борба с отклоняването на оръжие;
- v) ще предостави на органите за лицензиране на износа на оръжие задълбочена информация относно iTrase и ползата от него при оценката на риска наред с предоставянето на възможност за по-нататъшна обратна връзка и укрепване на системата;
- г) ще улесни обмена на информация между националните правителства и мироопазващите операции и операциите за наблюдение на санкциите на ООН, включително обработката и анализа на данни чрез използване на системата iTrase;
- д) ще улесни диалога и свързването в мрежа на разрастваща се група от експерти в областта на контрола на конвенционалните оръжия, които участват в провеждането на разследвания на място по отношение на отклоняването и трафика на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях;
- e) ще повиши обществената осведоменост за проследяването на конвенционалните оръжия и боеприпасите за тях като средство за подпомагане на наблюдението на изпълнението на ДТО, Програмата за действие, Международния инструмент за проследяване и други международни и регионални инструменти за контрол на оръжията и износа на оръжие.

4.4.5. Показатели за изпълнението на проекта

Персонал на iTrase, който ръководи или участва в до 30 информационни дейности и консултантски дейности относно политиката. Ангажираността ще включва представяне на продуктите от iTrase. Информационните дейности и консултантските дейности относно политиката ще бъдат включени в тримесечните продукти в описателна форма.

Проектът ще се изпълнява в рамките на целия тригодишен период на проекта iTrase.

4.4.6. Бенефициери на проекта

Вж. точка 4.2.6 по-горе за пълния списък на бенефициерите, който съвпада с бенефициерите на настоящия проект.

4.5. Проект 5: Продукти от научните изследвания на iTrace

4.5.1. Цел на проекта

Проектът ще произведе продукти от ключово значение с цел подобряване на политиките и практиките въз основа на данните от разследванията, които са въведени в системата iTrace. Продуктите ще бъдат изготвени с акцент върху конкретни области, будещи загриженост у международната общност, включително основни схеми за трафик на конвенционални оръжия и боеприпаси, регионално разпределение на конвенционалните оръжия и боеприпасите за тях, които са обект на трафик, и приоритетни области, изискващи внимание на международно равнище.

4.5.2. Ползи за инициативите на Съюза за контрол на оръжията

Продуктите от iTrace относно политиката насочват международното внимание към всеобхватността на инициативите на ЕС за контрол на оръжията и ангажиментите, поети от държавите членки, за справяне с отклоняването на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях. От 2013 г. насам тези продукти бяха обстойно отразени в множество световни новинарски медии, което стимулира правителствата, парламентаристите и гражданското общество да предприемат действия на национално равнище. В продуктите от iTrace открито се посочват незаконни конвенционални оръжия с произход от ЕС, като по този начин се демонстрира прогресивната позиция на държавите членки, по отношение на контрола на оръжията. Може да се каже, че това насърчава прозрачността, разширяването на членството и всеобщото приемане на договорите и режимите за многостранно разоръжаване, неразпространение и контрол на оръжията, за които се призовава в Глобалната стратегия на ЕС от 2016 г., т.е. принципа на „даване на пример“.

4.5.3. Дейности по проекта

Задълбочени анализи, които ще доведат до изготвяне, преглед, редактиране и публикуване (включително отпечатване и разпространение на хартиен носител, когато такова се изисква) на до 20 продукта от iTrace относно политиката.

4.5.4. Резултати от проекта

Проектът:

- а) ще изготви до 20 продукта, всеки от които ще представя отделен въпрос от международно значение;
- б) ще осигури разпространението на продуктите от iTrace относно политиката във всички държави членки;
- в) ще поддържа целева информационна стратегия, за да се гарантира максимален обхват на световно равнище;
- г) ще поддържа видимостта на действието на политическата сцена и в международните новинарски медии чрез представяне, наред с другото, на информация от местно значение относно незаконните конвенционални оръжия; ще предостави свързан с политиката анализ и съвети в подкрепа на текущи процеси в областта на контрола на оръжията; и ще изготви съобразени с нуждите продукти с цел привличане на възможно най-голямо отразяване от международните новинарски медии.

4.5.5. Показатели за изпълнението на проекта

До 20 онлайн продукта от iTrace относно политиката, произведени през цялата продължителност на предложеното действие, които ще бъдат публично достояние.

Проектът ще се изпълнява в рамките на целия тригодишен период на проекта iTrace.

4.5.6. Бенефициери на проекта

Вж. точка 4.2.6 по-горе за пълния списък на бенефициерите, който съвпада с бенефициерите на настоящия проект.

4.6. Проект № 6: Проследяване и засилено разследване на конвенционални оръжия и боеприпаси

4.6.1. Цел на проекта

По проекта ще продължи изпращането на официални искания до национални правителства за проследяване на незаконни конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, отговорите на които дават цялостна информация за веригите на доставка на тези оръжия и боеприпаси и помагат да се установи мястото и обстоятелствата, при които са били пренасочени към неоправомощени ползватели. Тези дейности са насочени към разкриване на механизмите, по които става отклоняване на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, въз основа на разглеждане на всеки отделен случай и с подкрепата на държавите износители, по-специално на органите на държавите членки, за контрол на износа на оръжие. От проследяването се получава подробна информация за незаконните мрежи за доставка на конвенционални оръжия, установяват се случаите на нерегламентирани повторни трансфери в нарушение на споразуменията относно крайните ползватели, сигнализира се за нарушения на оръжейното ембарго, наложено от ООН и Съюза, и се предупреждават държавите за отклоняване след износ. Преди всичко, поради факта, че самите национални правителства предоставят информацията за проследяването, процесът на проследяване дава основа за изработването на политики за контрол на оръжията.

4.6.2. Ползи за инициативите на Съюза за контрол на оръжията

Благодарение на исканията за проследяване проектът iTgase допринесе за различни случаи на намеса на правоприлагащи органи от държави членки, (и трети държави), включително за наказателното преследване и осъждането на лица, замесени в трафик на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, както и на свързани с тях материали.

Исканията за проследяване са също сигнал за държавите членки, за случаи на отклоняване след износ, като чрез тях се осигурява жизненоважна информация в подкрепа на ефективната оценка на рисковете при предоставянето на лицензии за износ на оръжие. В това си качество проектът iTgase осигурява пряка информация в помощ на държавите членки, за изпълнение на 7-и критерий от Обща позиция 2008/944/ОВППС на Съвета (консолидиран текст) и на член 11 от ДТО. Получената в процеса на проследяване информация позволява също така да се идентифицират неоправомощените крайни ползватели, лицата, които пренасочват конвенционални оръжия, незаконните участници във веригата на доставки и лицата, които предоставят незаконно финансиране, което осигурява на държавите членки, решаващи данни за изготвянето на профили във връзка с рисковете при износ.

4.6.3. Дейности по проекта

Постоянен поток от искания за проследяване и съответната комуникация и последващи разследвания през цялата продължителност на проекта. CAR ще проучи и разработи нововъзникващи технологии за подобряване на проследимостта в подкрепа на тези дейности.

4.6.4. Резултати от проекта

Проектът:

- а) ще осъществи безпрецедентно по своята интензивност проследяване на незаконни конвенционални оръжия и боеприпаси за тях в засегнати от конфликти райони. Подобренията в стандартните оперативни процедури (СОП) на CAR в хода на iTgase III — след обстоятелни консултации с държавите членки — ще гарантират преразглеждане от националните правителства на събраната от звеното за проследяване на CAR информация, преди тя да бъде пусната, както и принос към най-големия световен регистър на проследени оръжия от зони на конфликт;
- б) звеното на CAR за засилено разследване (ЗЗР) ще събере получената информация от проследяването на незаконни конвенционални оръжия и боеприпаси за тях, за да разкрие в по-голяма степен „кой, защо, какво, кога и как“ прави в отклоняването и да очертае схема на веригата на доставки, като се съсредоточи върху три стълба на разследването: човешките мрежи, финансирането на незаконните оръжия и логистиката на доставките. ЗЗР може да бъде разположено на всяко място по света и ще работи за събирането на непублични свидетелства, финансова информация и документи както в зони на конфликт, така и извън тях; и
- в) в крайна сметка CAR ще предложи на лицата, определящи политиките, нови варианти за справяне с незаконните трансфери на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях и с финансовите и логистичните мрежи зад тях — в допълнение към мерките като оръжейно ембарго и пряк контрол на износа, възможности за „нарушаване на мрежите“, вариращи от банкови формални изисквания до целенасочени проверки на контейнери и предупредително обозначаване на търговски посредници.

4.6.5. Показатели за изпълнението на проекта

Обемът и успехът на исканията за проследяване ще бъдат отчитани и оценявани постоянно през целия срок на действието.

Проектът ще се изпълнява в рамките на целия тригодишен период на проекта iTgase.

4.6.6. Бенефициери на проекта

Вж. точка 4.2.6 по-горе за пълния списък на бенефициерите, който съвпада с бенефициерите на настоящия проект.

5. Места на изпълнение

Проекти 1, 2 и 6 ще изискват широко разполагане на място на експерти в областта на конвенционалните оръжия в регионите, засегнати от конфликти. Това разполагане на експерти ще бъде преценявано за всеки отделен случай в зависимост от сигурността, достъпа и наличността на информация. CAR вече е установила контакти или работи по текущи проекти в много от съответните държави. Проект 3 ще се осъществява в столиците на държавите членки, (с други пътувания вътре в страната в зависимост от изискванията на държавите членки). Проект 4 ще се осъществява, в координация с националните правителства и съответните организации, в рамките на международни конференции в целия свят с цел да се осигури максимална видимост на проекта. Проект 5 ще бъде подготвен в Белгия, Италия, Франция и Обединеното кралство.

6. Продължителност

Общата прогнозирана продължителност на всички проекти е 36 месеца.

7. Изпълнителен орган и визуална идентификация на Съюза

CAR включва малки екипи за разследвания на място редом с местните сили в областта на отбраната и сигурността, мироопазващ/мироподдържащ персонал и други участници с мандат в областта на сигурността. Когато тези сили/мисии поемат контрола върху незаконни оръжия или обекти за събиране на доказателства, екипите на CAR събират всички налични доказателства относно оръжията и групите, които ги използват. След това CAR пристъпва към проследяване на всички еднозначно определими изделия и провежда разследвания с широк обхват относно незаконния им трансфер, веригите на доставка и подкрепата за страни, които заплашват мира и стабилността.

В сътрудничество с националните органи за лицензиране на износа на оръжие и неправителствени образувания, CAR разкрива веригите на доставка, които са отговорни за доставките на оръжие за въоръжени конфликти, като по този начин идентифицира незаконната дейност и отклоняването на оръжие от законния към незаконния пазар. CAR регистрира събраната информация в своята глобална система за мониторинг на оръжията iTrase, която със своите над 650 000 вписвания на оръжия, боеприпаси и свързани с тях материали от зони на конфликт е най-големият регистър в света на данни за оръжия от зони на конфликт.

CAR използва тази информация, а) за да предупреди държавите членки за отклоняване на конвенционални оръжия и боеприпаси за тях и б) за да позволи осъществяването на целенасочени инициативи за борба с отклоняването, включително преразглеждане на мерките за контрол на износа на оръжие и международни дипломатически действия.

Това е доказана методология за почти незабавно откриване на случаите на отклоняване, като екипите на CAR на място са уведомявали държавите членки, за отклонено оръжие, докато все още са били разположени в засегнати от конфликти райони. В някои случаи екипите на CAR са разкривали нерегламентирани повторни трансфери в рамките на два месеца, след като оръжията са напуснали производствения цех.

Решение (ОВППС) 2019/2191 подкрепи CAR в продължаването и разширяването на проекта iTrase, създаден с Решение (ОВППС) 2013/698 от 25 ноември 2013 г. и подновен с решения (ОВППС) 2015/1908 и (ОВППС) 2017/2283. Проектите, обозначени съответно като iTrase I, II и III, категорично утвърдиха iTrase като значима инициатива за мониторинг на оръжия от зони на конфликт в световен мащаб и предоставиха пряка подкрепа за органите за лицензиране на износа на оръжие и за лицата, определящи политиката в областта на контрола на оръжията в ЕС.

Наред с това в приетия на 2 декември 2015 г. план за действие на ЕС относно незаконния трафик и използване на огнестрелни оръжия и взривни вещества беше отправен призив за „разширяване на използването на iTrase“ и препоръка всеки национален правоприлагаш орган, който разкрие отклоняване на оръжие и боеприпаси, да прави справка за това в регистрите на iTrase. През 2019 г. CAR сключи меморандум за разбирателство с Европол за оказване на подкрепа в тези дейности. Освен това CAR предостави данни от iTrase на системата на Интерпол iARMS и помогна на Интерпол да идентифицира оръжията, въведени в iARMS от държавите членки.

CAR предприема всички целесъобразни мерки за популяризиране на факта, че действието е финансирано от Европейския съюз. Тези мерки се осъществяват в съответствие с Наръчника за комуникацията и визуалната идентификация при външните дейности на Европейския съюз, изготвен и публикуван от Европейската комисия.

CAR следователно ще осигури видимостта на приноса на Съюза с използване на подходяща запазена марка и методи за популяризиране, за изтъкване на ролята на Съюза, осигуряване на прозрачност на неговите дейности и повишаване на осведомеността за основанията за решението, както и на подкрепата на решението от страна на Съюза и резултатите от тази подкрепа. Знамето на Съюза ще присъства на видно място в изготвените в рамките на проекта материали в съответствие с насоките на Съюза за точното използване и възпроизвеждане на знамето.

8. Методология и гаранции за партньорите от националните правителства

В действието iTrase ще се следва политически балансирано докладване. В съответствие с основните принципи на CAR за независимост и обективност в хода на действието ще бъдат докладвани за незаконните конвенционални оръжия и боеприпасите за тях, които екипите на CAR за разследване на място документират в засегнати от конфликти държави, независимо от техния вид или произход и независимо с кого е свързана страната, която ги държи. CAR отчита, че държавите членки, които разкриват информация в името на прозрачността, може да подложат износа си на оръжие на по-голям обществен контрол. Поради това CAR във възможно най-голяма степен:

- а) ще отчита, при своето публично докладване, приноса на държавите — членки на ЕС, предоставили информация за действието iTrase в интерес на публичната прозрачност; и
- б) ще гарантира, че в публичното докладване на iTrase се прави категорична разлика между посочените по-горе държави членки и държавите, които последователно не разкриват информация в подкрепа на разследванията на iTrase.

8.1. Оперативна яснота

CAR ще иска предварително одобрение от COARM преди поемането на съществени ангажименти във всички държави, които преди това не са били включени в разследванията на iTrase на място или в програмите на iTrase за обучение и менторство. Във всяко такова искане ще бъде представена най-общата насоченост на разследванията и методологията на CAR, предвидени за съответната страна. Към момента на приемане на настоящото решение на Съвета програма iTrase се изпълнява в следните страни: Афганистан; Бахрейн; Бенин; Буркина Фасо; Камерун; Централноафриканската република; Чад; ДР Конго; Кот д'Ивоар; Египет; Етиопия; Гамбия; Гана; Индия; Ирак; Израел; Йордания; Кения; Ливан; Либия; Мали; Мавритания; Мароко; Мозамбик; Мианмар/Бирма; Непал; Нигер; Нигерия; Филипини; Саудитска Арабия; Сенегал; Сомалия; Южен Судан; Судан; Сирия; Того, Тунис; Турция; Уганда; Украйна; Обединените арабски емирства; и Йемен.

8.2. Намаляване на субективността

CAR отчита, че в зависимост от степента на подробност, с която националните правителства отговарят на исканията за проследяване (варираща от липсата на отговор до пълно оповестяване и предоставяне на документите по трансфера), държавите членки, може да бъдат изложени в различна степен на обществено внимание. CAR се ангажира да намалява всяка имплицитна субективност, която това различие в отговорите на исканията за проследяване може да внесе в докладването от страна на iTrase, като:

- а) Изрично включва уведен текст за всички случаи, докладвани по линия на действието iTrase, за които държавите членки, са дали прозрачен отговор по начин, който потвърждава недвусмислено, когато е приложимо, законосъобразността на трансферите, за които се отнасят тези искания за проследяване;
- б) Изрично включва уведен текст, за всички случаи, докладвани по линия на действието iTrase, за които държавите не са отговорили на искането за проследяване, и в който се казва, че „предвид липсата на отговор на искането за проследяване, CAR не може да се произнесе за законосъобразността на въпросния трансфер“ (това не се отнася за случаите, в които държавите членки, са представили съображения в отговор на конкретни искания за проследяване, които ги възпрепятстват да дадат незабавен или цялостен отговор); и
- в) Представя редовен доклад на ЕСВД за всички случаи, в които CAR не е получила от държавите потвърждение, че са получили искането за проследяване, в рамките на 28 дни от получаването му. CAR ще регистрира всички потвърждения за получаване, които е получила под формата на писма, факсимилета, имейли или телефонни обаждания.

8.3. Процесът на проследяване

Държавите членки и неправителствените образувания отговарят на исканията за проследяване от CAR в рамките на проекта iTrase изцяло по своя преценка в съответствие с националното законодателство в областта на контрола на износа и поверителността на данните.

Първоначално CAR изпраща по електронен път искания за проследяване на подлежащи на експортен контрол изделия до постоянното представителство към ООН на съответното правителство в Ню Йорк, въпреки че по административни причини насърчава националните правителства да определят лице за контакт в столицата за бъдещите комуникации с действието iTrase. В случай на неподлежащи на контрол изделия CAR изпраща по електронен път искания за проследяване до производствените субекти или субектите износители.

Процесът на проследяване следва вътрешната стандартна оперативна процедура 02.02 на CAR и включва следните стъпки:

- а) При засичането на данни, екипите за разследване на място, от които се изисква да проследяват конвенционалните оръжия и боеприпасите за тях, ги отбелязват за проследяване в глобалната система за докладване за оръжия iTrase;
- б) звеното за проследяване на CAR преглежда всички други данни, събрани на място, и съвместно със звеното за анализи на CAR отправя евентуални допълнителни искания за проследяване, ако прецени, че такива са необходими;
- в) По отношение на изделията, които са подбрани за проследяване, системата автоматично: задава номер на искането за проследяване на всяко изделие; ii) обединява исканията за проследяване на едно или повече изделия, които произхождат от една и съща държава, в общо съобщение за проследяване; и iii) определя номер за кореспонденция на всяко съобщение за проследяване;
- г) Изпращането на искането за проследяване поставя началото на 28-дневен период на изчакване, който е съобразен с националните процедури, например в държавите членки. През този период на изчакване изделието не може да бъде публикувано или посочвано в нито един продукт на CAR;
- д) Ако в края на 28-дневния период звеното за проследяване не е получило отговор на искането за проследяване, то може да изпрати напомняне (по имейл или чрез обаждане по телефона, като всеки контакт се документира); Напомнянето не води до започването на нов 28-дневен период;
- е) Когато звеното за проследяване получи отговор на искане за проследяване, то уведомява всички имащи отношение служители. Имащите отношение служители обсъждат отговора със звеното за проследяване и решават какво действие да бъде предприето (напр. дали отговарящата страна е отговорила на въпросите на CAR; дали се налага CAR да предприеме последващи действия или да поиска разяснения; дали CAR може да публикува право на отговор).
- ж) След като се получат всички разяснения, звеното за проследяване съставя уведомление във връзка с правото на отговор. То представлява кратко резюме на информацията, предоставена в отговор на искането на CAR, и включва резерви за липсващата или недостатъчната информация. Текстът се възпроизвежда дословно в iTrase и други продукти на CAR и задължително трябва да предава възможно най-изчерпателно информацията, предоставена от ответната страна в отговор на искането за проследяване. Звеното за проследяване изпраща проекта на текста на екипа, който отговаря за изготвяне на исканията за проследяване, за преглед. В случай че текстът бъде одобрен, екипът уведомява звеното за проследяване в писмен вид и то изпраща правото на отговор;
- з) Изпращането на правото на отговор поставя началото на пореден 28-дневен период на изчакване, през който CAR приканва ответната страна да предложи допълнения или изменения на текста с правото на отговор;
- и) В случай че ответната страна предложи изменения на текста с правото на отговор, CAR изменя текста и публикува ново право на отговор. Всеки път, когато звеното за проследяване публикува ново право на отговор, започва 28-дневен период на изчакване. Този процес може да се повтаря, докато CAR не прецени, че конструктивният обмен на информация е изчерпан. CAR не е длъжна да приеме исканията за изменение на правото на отговор *ad infinitum*;
- й) Процесът на право на отговор завършва или когато съответното правителство или образувание уведоми CAR, че текстът е приемлив, или когато CAR прецени, че по-нататъшните изменения, предлагани от правителството или образуванието, са невалидни или излишни. Ако правителството съобщи, че не е съгласно с CAR, и CAR прецени, че изтъкнатите аргументи са невалидни или излишни, CAR задължително отбелязва, че са направени такива възражения в текста с право на отговор;
- к) Когато процесът на право на отговор е в ход и в непосредствено бъдеще предстои публикуване, две седмици преди „заклучването на текста“ CAR съобщава на ответната страна, че няма да бъдат внасяни повече промени в съответната публикация след датата на заключване на текста;

- л) След като звеното за проследяване нанесе всички изменения и допълнения в текста с право на отговор, то изпраща проекта за текст на екипа, който е отговарял за изпращане на искането за проследяване, за преглед. При приемане на текста, екипът на CAR уведомява писмено звеното за проследяване. След като бъде одобрен текстът с правото на отговор се „заключва“ и вече не може да бъде променен. От там насетне той трябва да бъде възпроизвеждан дословно във всички публични или непублични продукти, които споменават случая. Затова е абсолютно задължително звеното за проследяване и съответните екипи да са договорили дословно текста като цяло, преди публикуването на правото на отговор; и
- м) Ако някое правителство или образование, в отговор на искане от CAR за проследяване, посочи коя е следващата брънка във веригата на доставки, CAR отправя ново искане за проследяване към тази страна и процесът на проследяване започва от буква а).

8.4. Предварително уведомление

CAR изпраща предварително уведомление до всички страни, за които е посочена съществена информация в публикациите на iTrace. Уведомлението се изпраща под формата на официално съобщение, което се изготвя от автора на предстоящата публикация и се изпраща от звеното за проследяване. В предварителното уведомление е описано по какъв начин докладът ще представя връзката между правителството или друго посочено образование и конкретния случай и самото уведомление е съставено по начин, който гарантира, че:

- а) CAR е спазила необходимите процедури по отношение на всякакви недоказани обвинения или позовавания на образувания в своите продукти; и
- б) Информацията, представена в продуктите на CAR, е точна и справедлива.

След като бъде изпратено, предварителното уведомление поставя началото на 14-дневен период на изчакване, през който CAR приканва получателите да проверят точността на предоставената информация и да представят възражения. Изделието не може да бъде публикувано или посочвано в нито един продукт на CAR през 14-дневния период.

9. Докладване

Организацията за изследване на оръжия ще изготвя продукти в описателна форма на всеки три месеца. Тези продукти, наред с останалото, ще съдържат подробна информация за извършеното през отчетния период по всеки проект, включително датите и националните институции. Докладването ще обхваща и броя на консултациите между iTRACE и държавите членки.

Географският обхват на проучвателните дейности, броят и категорията на намерените изделия, както и техният произход ще бъдат достъпни в реално време онлайн чрез приложението на iTRACE.